

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 53/09-40

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. apríla 2009 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta o sťažnosti Ing. N. P., K., zastúpenej advokátkou JUDr. L. B., K., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 33/91 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. N. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 33/91 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 33/91 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

3. Ing. N. P. priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 5 000 € (slovom päťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Košice I p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Ing. N. P. priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 346,38 € (slovom tristoštyridsaťšesť eur a tridsaťosem centov), ktoré je Okresný súd Košice I p o v i n n ý vyplatiť na účet advokátky JUDr. L. B., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 53/09-11 zo 4. februára 2009 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Ing. N. P. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 33/91.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že manželstvo sťažovateľky a bývalého manžela Ing. J. P. bolo rozsudkom Mestského súdu Košice sp. zn. 25 C 754/88 z 27. októbra 1988 rozvedené (rozsudok nadobudol právoplatnosť 19. decembra 1988).

Dňa 2. októbra 1990 podala sťažovateľka na okresnom súde návrh na začatie konania vo veci vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“). Meritórne prvostupňový súd rozhodol po 24 pojednávaniach rozsudkom z 8. októbra 2001.

Proti predmetnému rozsudku podali účastníci konania odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 13 Co 191/02 z 21. marca 2003 tak, že zrušil rozsudok prvostupňového súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. Okresný súd rozhodol vo veci samej rozsudkom z 30. marca 2004, proti ktorému účastníci opätovne podali odvolanie. O odvolaní účastníkov konania rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 13 Co 240/04 z 22. marca 2005. Sťažovateľka podala proti rozsudku krajského súdu dovolanie, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozsudkom sp. zn. 3 Cdo 289/05 z 13. decembra 2005 tak, že rozsudok krajského súdu z 22. marca 2005 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. Krajský súd uznesením sp. zn. 3 Co 206/07 z 8. novembra 2007 zrušil rozsudok okresného súdu z 30. marca 2004 a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Podľa sťažovateľky odo dňa podania návrhu na začatie konania uplynulo 18 rokov a za túto dobu vec nebola právoplatne skončená.

Vychádzajúc z uvedených skutočností sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 33/91 bolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému súdu v označenom konaní konať bez zbytočných prietahov, priznal jej primerané finančné zadosťučinenie od okresného súdu v sume 700 000 Sk a zaviazal okresný súd na úhradu trov právneho zastúpenia v sume 10 098 Sk.

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za okresný súd jeho predseda listom sp. zn. Spr 2376/94 z 3. marca 2009 a právna zástupkyňa sťažovateľky stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu listom z 13. marca 2009.

2.1 Okresný súd vo svojom vyjadrení okrem prehľadu procesných úkonov v predmetnom konaní uviedol:

„(...) Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, prejednáváná vec patrí medzi štandardné druhy sporov rozhodované okresnými súdmi.

Vec je však zložitá po skutkovej stránke. Súd musel vo veci dať vypracovať niekoľko znaleckých posudkov, vypočúvať svedkov, zabezpečiť výpisy z peňažných ústavov a pod.

Aj keď sa jedná o vec, ktorá by mohla byť vyriešená aj mimosúdne, účastníci konania nie sú k sebe tolerantní a ústretoví a svojim správaním oddiaľujú ukončenie sporu.

Súd vo veci konal plynule a bez zbytočných prieťahov. Doterajšia dĺžka konania je vyvolaná len správaním účastníkov a povahou veci.

Súhlasím, aby súde pri rozhodovaní o sťažnosti upustil od ústneho pojednávania.“

2.2 Právna zástupkyňa sťažovateľky k vyjadreniu okresného súdu uviedla:

„(...) Namietané porušenie základných práv vyplývajúcich z Ústavy Slovenskej republiky a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je zjavné a časové obdobie 19 rokov súdneho konania je s prihliadnutím na všetky komplikácie a zložitosti neprimerane dlhé. (...)

Dĺžka konania okresného súdu vzhľadom na moje ústavou garantované právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je neakceptovateľná a trvám na tom, že v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 33/91 bolo moje právo porušené.

Zároveň súdu oznamujem, že súhlasím s tým, aby (...) Ústavný súd Slovenskej republiky upustil od ústneho pojednávania.“

Zároveň si právna zástupkyňa sťažovateľky uplatnila náhradu trov konania v celkovej sume 458,04 €.

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci,

t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo, alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

Z obsahu s'ťažnosti, jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 13 C 33/91, pričom ústavný súd vyhodnocoval vec od pôsobnosti ústavného súdu, t. j. od 16. februára 1993, ale prihliadal na priet'ahy aj od podania návrhu:

- 2. október 1990 – s'ťažovateľka podala okresnému súdu návrh na vyporiadanie BSM,
- 26. november 1990 – s'ťažovateľka doplnila návrh,
- 5. november 1990 – odporca sa vyjadril k návrhu s'ťažovateľky na vyporiadanie BSM,
- 20. február 1991 – pojednávanie bolo po vypočutí účastníkov odročené na 12. marec 1991,
- 12. marec 1991 – pojednávanie bolo pre neúčast' odporcu odročené na 10. apríl 1991,
- 10. apríl 1991 – pojednávanie bolo pre neúčast' odporcu odročené na neurčito,
- 31. október 1991 – pojednávanie bolo po vypočutí účastníkov odročené na neurčito,
- 14. máj 1992 – pojednávanie bolo pre neúčast' odporcu odročené na neurčito z dôvodu predvolania svedkov,
- 19. máj 1992 – okresný súd vyzval odporcu na oznámenie údajov,
- 20. máj 1992 – s'ťažovateľka zaslala okresnému súdu upresnenie údajov o veciach patriacich do BSM,
- 14. december 1992 – pojednávanie bolo pre neúčast' s'ťažovateľky, odporcu a predvolaného svedka odročené na neurčito,
- 31. december 1992 – okresný súd opakovane vyzval odporcu na oznámenie údajov,
- 7. január 1993 – odporca reagoval na výzvu okresného súdu,
- 4. februára 1993 – pojednávanie bolo po vykonaní dokazovania a vypočutí svedkov odročené na neurčito,
- 26. marec 1993 – okresný súd predvolal svedkov (rodičia a stará matka s'ťažovateľky) na vypočutie na 15. apríl 1993,

- 15. apríl 1993 – zápisnica z výsluchu rodičov sťažovateľky,
- 19. apríl 1993 – zápisnica z výsluchu starej matky sťažovateľky,
- 30. september 1993 – okresný súd uznesením č. k. 13 C 33/91-63 ustanovil znalca na znalecké dokazovanie vecí patriacich do BSM a uložil povinnosť účastníkom zložiť preddavky na znalecké dokazovanie,
- 3. november 1993 – sťažovateľka žiadala doplniť znalecké dokazovanie o dve položky,
- 24. november 1993 – sťažovateľka zaplatila preddavok na znalecké dokazovanie,
- 30. marec 1994 – sťažovateľka zaslala okresnému súdu návrh na vydanie predbežného opatrenia,
- 11. júl 1994 – sťažovateľka zaslala okresnému súdu sťažnosť na prieťahy v konaní,
- 15. december 1994 – okresný súd zaslal spis znalcovi ustanovenému uznesením z 30. septembra 1993,
- 15. február 1995 – sťažovateľka upravila petit návrhu na vydanie predbežného opatrenia,
- 21. február 1995 – sťažovateľka žiadala, aby okresný súd urýchlene rozhodol o návrhu na vydanie predbežného opatrenia,
- 24. marec 1995 – ustanovený znalec vrátil spis okresnému súdu so žiadosťou o určenie nového znalca z dôvodu jeho veľkej pracovnej zaneprázdnenosti,
- 6. marec 1995 – okresný súd nariadil informatívny výsluch na 13. marec 1995,
- 13. marec 1995 – ospravedlnenie neúčasti účastníkov na informatívnom výsluchu,
- 4. apríl 1995 – okresný súd uznesením č. k. 13 C 33/91-90 ustanovil znalkyňu na znalecké dokazovanie vecí patriacich do BSM a znalca na ocenenie garáže patriacej do BSM,
- 18. apríl 1995 – okresný súd nariadil informatívny výsluch na 25. apríl 1995,
- 25. apríla 1995 – zápisnica z výsluchu sťažovateľky (odporca neprítomný),
- 8. máj 1995 – okresný súd uznesením č. k. 13 C 33/91-97 vydal predbežné opatrenie, že odporca má vydať sťažovateľke garáž a je povinný trpieť, aby garáž výlučne užívala až do právoplatného skončenia sporu (vykonateľné 31. augusta 1995),
- 11. september 1995 – odporca podal odvolanie proti uzneseniu z 8. mája 1995,
- 21. september 1995 – spis bol predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní,
- 31. október 1995 – krajský súd uznesením č. k. 11 Co 418/95-104 zmenil uznesenie okresného súdu tak, že odporca je povinný trpieť, aby sťažovateľka užívala garáž do právoplatného ukončenia sporu, a vo zvyšnej časti návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietol (právoplatné 21. decembra 1995, vykonateľné 18. januára 1996),

- 12. február 1996 – znalec predložil znalecký posudok,
- 14. február 1996 – okresný súd zaslal znalecký posudok účastníkom na vyjadrenie,
- 4. marec 1966 – odporca sa vyjadril k znaleckého posudku (vyjadril námietky),
- 9. apríl 1996 – okresný súd zaslal znalcovi vyjadrenie odporcu k znaleckému posudku,
- 24. apríl 1996 – sťažovateľka sa vyjadrila k znaleckému posudku (nemala námietky) a žiadala, aby okresný súd urgoval znalkyňu vypracovať znalecký posudok,
- 16. apríl 1996 – znalec sa vyjadril k námietkam odporcu k znaleckému posudku,
- 6. máj 1996 – okresný súd uznesením č. k. 13 C 33/91-121 priznal znalcovi odmenu,
- 8. máj 1996 – okresný súd urgoval odporcu zaplatiť preddavok na znalecké dokazovanie,
- 9. september 1996 – znalkyňa predložila okresnému súdu znalecký posudok,
- 13. september 1996 – okresný súd zaslal znalecký posudok na vyjadrenie účastníkom,
- 16. september 1996 – sťažovateľka sa vyjadrila k znaleckému posudku (nemala námietky a navrhla, ako vyporiadať BSM),
- 13. január 1997 – okresný súd požiadala políciu o spoluprácu pri doručení zásielky odporcovi (odporcovi doručená 26. januára 1997),
- 29. január 1997 – sťažovateľka zaslala doplnenie k vyjadreniu zo 16. septembra 1996 a zároveň urgovala ukončenie sporu,
- 3. február 1997 – okresný súd uznesením č. k. 13 C 33/91-139 priznal znalkyni odmenu,
- 6. február 1997 – odporca sa vyjadril k znaleckému posudku (vyjadril námietky),
- 5. marec 1997 – pojednávanie bolo po vykonaní dokazovania odročené na 8. apríl 1997,
- 8. apríl 1997 – pojednávanie bolo po vykonaní dokazovania odročené na 8. apríl 1997,
- 7. máj 1997 – pojednávanie bolo po vykonaní dokazovania odročené na 25. jún 1997,
- 25. jún 1997 – pojednávanie bolo pre neúčast' svedkov odročené na neurčito,
- 26. november 1997 – pojednávanie bolo pre neúčast' odporcu odročené na 14. január 1998 (predvolanie mu bolo doručené prostredníctvom polície a pod hrozbou poriadkovej pokuty v prípade neúčasti na pojednávaní),
- 14. január 1998 – pojednávanie bolo po vykonaní dokazovania odročené na neurčito,
- 3. marec 1998 – okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľky na podanie informácií,
- 16. marec 1998 – právny zástupca sťažovateľky reagoval na výzvu okresného súdu,

- 14. august 1998 – úradný záznam – odporca založil do spisu dohodu o zrážkach zo mzdy z 26. októbra 1976, ľarchopis z 26. októbra 1976, potvrdenie SBD Juh z 28. októbra 1976 a fotokópiu vkladnej knižky na jeho meno,
- 12. január 1999 – podpredseda okresného súdu uložil predsedovi senátu urýchlene konať vo veci,
- 17. február 1999 – pojednávanie bolo pre neúčast' odporcu odročené na 24. marec 1999 s tým, že odporcovi bude predvolanie doručené prostredníctvom polície,
- 22. február 1999 – právny zástupca sťažovateľky žiadal odročiť termín pojednávania z dôvodu kolízie termínov a navrhol okresnému súdu iné termíny,
- 1. marec 1999 – okresný súd zisťoval pobyt odporcu prostredníctvom ústrednej evidencie obyvateľstva v B. a mestskej evidencie obyvateľstva v K.,
- 15. marec 1999 – právny zástupca sťažovateľky žiadal odročiť termín pojednávania z dôvodu kolízie termínov,
- 29. marec 1999 – polícia oznámila okresnému súdu, že odporcovi nemôže doručiť zásielku z dôvodu, že ani po viacerých návštevách ho nezastihla na uvedenej adrese,
- 12. máj 1999 – pojednávanie bolo po vypočutí účastníkov odročené na 9. jún 1999 z dôvodu predvolania svedka a pripojenia spisu,
- 9. jún 1999 – po vypočutí účastníkov bolo pojednávanie pre neúčast' predvolaného svedka odročené na 3. september 1999 z dôvodu jeho predvolania pod hrozbou poriadkovej pokuty,
- 3. september 1999 – po vypočutí účastníkov bolo pojednávanie pre neúčast' predvolaného svedka (odporca uviedol, že svedok je pravdepodobne už po smrti) odročené na neurčito z dôvodu zisťovania pobytu svedka a doplnenia znaleckého dokazovania na návrh sťažovateľky,
- 21. september 1999 – okresný súd uznesením č. k. 13 C 33/91-200 ustanovil znalkyňu na ocenenie vecí patriacich do BSM a uložil účastníkom zložiť preddavky za znalecké dokazovanie,
- 27. september 1999 – právny zástupca sťažovateľky navrhol vypočuť označených svedkov,
- 12. október 1999 – sťažovateľka zložila preddavok za znalecké dokazovanie,
- 5. január 2000 – okresný súd zaslal spis znalkyni,
- 14. február 2000 – znalkyňa predložila znalecký posudok,

- 21. február 2000 – okresný súd zaslal znalecký posudok na vyjadrenie účastníkom a urgoval odporcu na zaplatenie preddavku na znalecké dokazovanie,
- 7. marec 2000 – sťažovateľka sa vyjadrila k znaleckému posudku (šťasti mala námietky),
- 27. marec 2000 – odporca sa vyjadril k znaleckému posudku (mal námietky a žiadal na pojednávaní prítomnosť znalkyne),
- 13. apríl 2000 – okresný súd zaslal znalkyni vyjadrenia účastníkov a vyzval ju, aby oznámila, či trvá na vypracovanom znaleckom posudku,
- 27. apríl 2000 – znalkyňa oznámila, že trvá na vypracovanom znaleckom posudku,
- 2. máj 2000 – sťažovateľka žiadala nariadiť termín pojednávania,
- 10. máj 2000 – okresný súd uznesením č. k. 13 C 33/91-222 priznal znalkyni odmenu a zároveň nariadil pojednávanie na 26. máj 2000,
- 26. máj 2000 – pojednávanie bolo po vypočutí znalkyne pre neúčast' odporcu odročené na neurčito,
- 11. október 2000 – pojednávanie bolo po vypočutí účastníkov odročené na 29. november 2000 s tým, že sťažovateľka predloží okresnému súdu návrh na vyporiadanie BSM,
- 14. november 2000 – sťažovateľka doručila okresnému súdu návrh na konečné rozhodnutie vo veci,
- 28. november 2000 – odporca sa vyjadril k návrhu sťažovateľky a zaslal svoj návrh,
- 29. november 2000 – pojednávanie bolo pre práceneschopnosť samosudcu a neúčast' odporcu odročené na 31. január 2001,
- 29. november 2000 – sťažovateľka sa vyjadrila k návrhu odporcu,
- 31. január 2001 – pojednávanie bolo po vypočutí účastníkov (nesúhlasili s návrhom druhej strany) odročené na 2. marec 2001,
- 19. február 2001 – okresný súd zmenil termín pojednávania na 23. marec 2001,
- 15. marec 2001 – odporca sa vyjadril k návrhu sťažovateľky,
- 23. marec 2001 – pojednávanie bolo po vypočutí účastníkov odročené na 2. máj 2001 z dôvodu zabezpečenia stanovísk realitných kancelárií týkajúcich sa ceny bytu,
- 2. máj 2001 – pojednávanie bolo po vypočutí účastníkov odročené na neurčito z dôvodu zisťovania hodnoty vyporiadania bytu,
- 8. jún 2001 – sťažovateľka zaslala svoje vyjadrenie k vyporiadaniu bytu,
- 1. október 2001 – odporca zaslal svoje vyjadrenie k vyporiadaniu bytu,

- 3. október 2001 – pojednávanie bolo po vypočutí účastníkov odročené na 8. október 2001 z dôvodu vyhlásenia rozhodnutia,
- 8. október 2001 – okresný súd vyhlásil rozsudok č. k. 13 C 33/91-278,
- 29. október 2001 – sťažovateľka sa odvolala proti rozsudku,
- 30. október 2001 – odporca sa odvolal proti rozsudku,
- 6. november 2001 – okresný súd zaslal odporcovi odvolanie sťažovateľky na vyjadrenie a zároveň ho vyzval, aby doplnil dôvody svojho odvolania,
- 10. december 2001 – odporca doplnil odvolanie,
- 10. január 2002 – okresný súd zaslal sťažovateľke odvolanie odporcu na vyjadrenie a vyzval odporcu na zaplatenie poplatku za odvolanie,
- 31. január 2002 – odporca sa odvolal proti uzneseniu o zaplatení súdneho poplatku za odvolanie a zároveň predložil žiadosť o oslobodenie od súdneho poplatku,
- 1. marec 2002 – okresný súd vyzval odporcu na doplnenie žiadosti,
- 13. marec 2002 – odporca doplnil žiadosť,
- 25. marec 2002 – sťažovateľka sa vyjadrila k odvolaniu odporcu,
- 9. apríl 2002 – okresný súd uznesením oslobodil odporcu od súdneho poplatku,
- 16. máj 2002 – okresný súd zaslal spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní,
- 21. marec 2003 – krajský súd uznesením č. k. 13 Co 191/02-322 zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (nedostatočne zistený skutkový stav),
- 5. máj 2003 – okresný súd doručoval uznesenie krajského súdu účastníkom,
- 16. máj 2003 – okresný súd vyzval účastníkov, aby oznámili, aké dokazovanie navrhujú vykonať v súvislosti s nadobudnutím garáže,
- 13. jún 2003 – sťažovateľka reagovala na výzvu okresného súdu,
- 1. júl 2003 – okresný súd opakovane vyzval odporcu na oznámenie dokazovania,
- 30. júl 2003 – odporca reagoval na výzvu okresného súdu,
- 2. október 2003 – právny zástupca sťažovateľky žiadala odročiť termín pojednávania pre neprítomnosť sťažovateľky a navrhovanej svedkyne na území Slovenskej republiky,
- 22. október 2003 – pojednávanie bolo po vypočutí svedkyne (matky odporcu) odročené pre neúčast' sťažovateľky a jej právneho zástupcu na 10. december 2003 z dôvodu predvolania sťažovateľkou navrhovanej svedkyne,
- 4. november 2003 – odporca zaslal okresnému súdu sťažnosť na právneho zástupcu sťažovateľky,

- 10. december 2003 – okresný súd zmenil termín pojednávania pre práceneschopnosť samosudcu na 17. december 2003 (telegram),
- 10. december 2003 – pojednávanie bolo pre práceneschopnosť samosudcu odročené na 17. december 2003 (prítomní sťažovateľka, odporca, predvolaná svedkyňa),
- 17. december 2003 – pojednávanie bolo po vypočutí svedkyne (neúčast' sťažovateľky – v nemocnici) odročené na 18. február 2004,
- 19. január 2004 – úradný záznam – odporca navrhol vypočut' označeného svedka,
- 18. február 2004 – pojednávanie bolo po vypočutí svedkov pre neúčast' odporcu odročené na 24. marec 2004,
- 4. marec 2004 – sťažovateľka aj odporca sa vyjadrili ku konaniu o vyporiadanie BSM,
- 24. marec 2004 – pojednávanie bolo po vypočutí účastníkov odročené na 30. marec 2004,
- 30. marec 2004 – okresný súd vyhlásil rozsudok č. k. 13 C 33/91-381,
- 28. apríl 2004 – sudca požiadal predsedu okresného súdu o predĺženie lehoty na vypracovanie rozsudku (lehota predĺžená do 18. mája 2004),
- 11. jún 2004 – odporca sa odvolal proti rozsudku s tým, že dôvody odvolania zašle v lehote 15 dní,
- 11. jún 2004 – okresný súd uznesením uložil odporcovi, aby v lehote 10 dní doplnil svoje odvolanie proti rozsudku,
- 18. jún 2004 – sťažovateľka sa odvolala proti rozsudku a žiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov,
- 28. jún 2004 – odporca doplnil odvolanie,
- 30. jún 2004 – sťažovateľka doložila doklady k žiadosti o oslobodenie od poplatkov,
- 6. júl 2004 – okresný súd uznesením nepriznal sťažovateľke oslobodenie od súdnych poplatkov,
- 9. júl 2004 – sťažovateľka doložila doklady k žiadosti o oslobodenie od poplatkov,
- 3. august 2004 – sťažovateľka sa odvolala proti uzneseniu zo 6. júla 2004 o nepriznaní oslobodenia od poplatkov,
- 5. august 2004 – okresný súd predložil spis krajskému súdu o rozhodnutí o odvolaniach účastníkov proti rozsudku a odvolaní sťažovateľky proti uzneseniu,
- 10. august 2004 – sťažovateľka sa vyjadrila k odvolaniu odporcu,
- 22. marec 2005 – na pojednávaní po vypočutí účastníkov krajský súd vyhlásil rozsudok č. k. 13 Co 240/04-239, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu,

- 25. apríl 2005 – spis bol vrátený okresnému súdu,
- 18. máj 2005 – sťažovateľka podala dovolanie proti rozsudku krajského súdu,
- 23. máj 2005 – okresný súd predložil spis krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov zo 6. júla 2004,
- 18. júl 2005 – okresnému súdu bol doručený návrh odporcu na doplnenie výroku rozsudku okresného súdu č. k. 13 C 33/91-381,
- 25. júl 2005 – okresný súd vydal opravné uznesenie k uzneseniu č. k. 13 C 33/91-381 (správne označenie garáže),
- 2. august 2005 – okresnému súdu bol doručený návrh odporcu na opravu výroku rozsudku okresného súdu č. k. 13 C 33/91-381 a aj opravného uznesenia k nemu,
- 19. september 2005 – okresný súd vydal ďalšie opravné uznesenie k uzneseniu č. k. 13 C 33/91-381 (správne označenie parcely garáže),
- 26. september 2005 – krajský súd uznesením č. k. 2 Co 164/05-475 potvrdil uznesenie okresného súdu zo 6. júla 2004,
- 10. november 2005 – okresný súd vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie,
- 7. december 2005 – sťažovateľka zaplatila súdny poplatok,
- 13. december 2005 – okresný súd predložil spis najvyššiemu súdu na rozhodnutie o dovolaní sťažovateľky,
- 29. marec 2007 – najvyšší súd rozsudkom č. k. 3 Cdo 289/200-483 zrušil rozsudok krajského súdu z 22. marca 2005 a vec mu vrátil na ďalšie konanie,
- 5. jún 2007 – okresný súd zaslal spis krajskému súdu na opätovné rozhodnutie o odvolaní účastníkov,
- 8. november 2007 – krajský súd uznesením č. k. 3 Co 206/2007-499 zrušil rozsudok okresného súdu z 30. marca 2004 a vec mu vrátil na ďalšie konanie,
- 7. január 2008 – okresný súd doručoval uznesenie krajského súdu účastníkom,
- 21. máj 2008 – okresný súd nariadil pojednávanie na 26. jún 2008,
- 26. jún 2008 – pojednávanie bolo pre neúčasť odporcu odročené na 28. október 2008 z dôvodu zistenia pobytu odporcu,

- 30. jún 2008 – zisťovanie pobytu odporcu (register obyvateľov Slovenskej republiky, mestská evidencia obyvateľov v K., Generálne riaditeľstvo ZVJS SR Bratislava, Obvodné oddelenie Policajného zboru K. – Juh),
- 10. júl – 8. október 2008 – odpovede na dožiadanie o zisťovanie pobytu odporcu (údajný pobyt v Českej republike),
- 21. október 2008 – zisťovanie pobytu odporcu – dožiadanie Ministerstvu spravodlivosti Českej republiky medzinárodný odbor,
- 28. október 2008 – pojednávanie bolo pre neúčast' odporcu odročené na neurčito z dôvodu zisťovania pobytu odporcu,
- 21. november 2008 – odpoveď Ministerstva spravodlivosti Českej republiky na dožiadanie – odporca nemá v Českej republike povolený trvalý ani prechodný pobyt a nenachádza sa v žiadnej ich evidencii.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet a právoplatne nerozhodli (I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03). Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 140/06).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 33/91 o návrhu sťažovateľky došlo k namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého

jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom napadnutého občianskoprávneho konania je vyporiadanie BSM, t. j. vec, ktorej povaha si vyžaduje osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu súdneho konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená (§ 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie (mutatis mutandis I. ÚS 145/03, I. ÚS 142/03, I. ÚS 19/00).

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o vyporiadaní BSM patrí medzi štandardné druhy sporov rozhodované okresnými súdmi, v danej veci však môže predstavovať určitý stupeň zložitosti súvisiaci napr. s nevyhnutnosťou viacnásobného znaleckého dokazovania. Doterajší zdĺhavý priebeh napadnutého konania však ústavný nemôže pripísať len na vrub zložitosti prerokovávanej veci.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľky, treba konštatovať, že na celkovej dĺžke konania mala určitý podiel aj sťažovateľka a jej právny zástupca, pretože sa nezúčastnili na dvoch pojednávaniach a ďalšie tri pojednávania požiadali odročit'. Avšak v danom prípade podiel sťažovateľky a jej právneho zástupcu na vzniknutých priesťahoch podľa názoru ústavného súdu neospravedlňovalo neúmerne dlho trvajúce konanie okresného súdu.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu a konštatuje, že okresný súd bol v predmetnej veci bez akýchkoľvek dôvodov nečinný vo viacerých obdobiach (napríklad od 4. apríla 1995 do 19. septembra 1996 v trvaní 17 mesiacov). Uvedené obdobia nečinnosti okresného súdu bez akýchkoľvek zákonných dôvodov treba

považovať za zbytočné prietahy v konaní, najmä však celková dĺžka súdneho konania viac ako 18 rokov, sú vo veci vyporiadania BSM z ústavnoprávneho aspektu netolerovateľné. Okresný súd počas viac ako 18 rokov vo veci právoplatne nerozhodol, čím nedošlo k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka ako navrhovateľka v napadnutej veci počas súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy a dohovoru (pozri napr. I. ÚS 41/02, I. ÚS 95/06).

V daných súvislostiach ústavný súd zdôrazňuje, že napadnuté súdne konanie, ktoré v dôsledku postupu okresného súdu trvalo tak dlho, ako je to v danom prípade, možno už len na základe jeho posúdenia ako celku považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Takáto zdĺhavosť konania totiž v princípe predlžuje stav právnej neistoty dotknutej osoby do tej miery, že sa jej právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (I. ÚS 66/03, I. ÚS 73/06).

Obdobie viac ako 18 rokov trvania konania okresného súdu bez právoplatného rozhodnutia vo veci vyporiadania BSM treba považovať za zbytočné prietahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu neospravedliteľné a netolerovateľné, keďže svojimi dôsledkami v kontexte 18 rokov od podania návrhu môžu nadobudnúť charakter odopretia spravodlivosti (*denegatio iustitiae*). K týmto zbytočným prietahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale výlučne v dôsledku postupu okresného súdu (I. ÚS 231/05, I. ÚS 80/06).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka sa domáhala priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 700 000 Sk (23 235,74 €).

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je pre sťažovateľku dostatočným zadosťučinením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky, ako aj na predmet konania (povahu veci) považuje za primerané v sume 5 000 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Právna zástupkyňa sťažovateľky si uplatnila a vyúčtovala trovy za právne zastúpenie v celkovej sume 458,04 €.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva

spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2008 je 3 176 Sk a hodnota režijného paušálu je 191 Sk. Základná sadzba za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2009 je 115,90 € a hodnota režijného paušálu je 6,95 €.

Sťažovateľke vznikol nárok na úhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2008 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnému súdu) v celkovej sume 6 734 Sk vrátane režijného paušálu, t. j. 223,53 €, a za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2009 (stanovisko k vyjadreniu okresného súdu) v celkovej sume 122,85 € vrátane režijného paušálu. Sťažovateľke tak vznikol nárok celkovo na úhradu trov v sume 346,38 €, tak ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. apríla 2009